

KIURUVEDEN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS 2014

HYVÄKSYTTY
TARKASTUSLAUTAKUNNAN
KOKOUKSESSA 8.6.2015

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2014

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY	3
2.	KAUPUNGIN STRATEGIA JA TAVOITTEET	4
3.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
4.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	
	4.1 KAUPUNGINHALLITUS	7
	4.2 OPETUSLAUTAKUNTA	11
	4.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA	12
	4.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA	13
5.	INVESTOINNIT	16
6.	KUNTAKONSERNI	17
7.	HENKILÖSTÖRAPORTTI	19
8.	EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIHAVAINNOILLE TEHDYT TOIMENPITEET	20
9.	SISÄINEN VALVONTA	20
10.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	21

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2014

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Kuntalain 71 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Kuntalain 71 §:n lisäksi tehtävistä on määräykset päivitetystä tarkastussäännössä, jonka valtuuston hyväksyi 3.2.2014.

Valtuuston toimikaudelle 2013 – 2016 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä vuonna 2014 olivat (läsnäolot kokouksissa / tilikausi):

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Pj. Sirpa Piippo (10) Vpj. Sisko Toivanen (9) Rauno Autio (9) Irja Jokitalo (10) Harri Keskitalo (10)	Maarit Tikkanen Pentti Remes (1) Tarja Arbelius Markku Siponen Pentti Hautajärvi

Tarkastuslautakunnan esittelijänä toimii tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja sihteerinä kaupunginjohtajan sihteerinä Arja Remes.

Valtuusto valitsi 4.3.2013 tarkastuslautakunnan valmistelusta kaupungin vuosien 2013-2016 (sekä mahdollinen optiovuosi 2017) tilintarkastusyhteisöksi Oulun HTM&JHTT -Tarkastus Oy:n. Yrityskaupassa Talvea Oy osti Oulun HTM&JHTT-Tarkastus Oy:n koko osakekannan. Kiuruveden kaupungin vastuullisena tilintarkastajana 21.10.2014 alkaen toimii JHTT, KHT, KTM Marko Paasovaara ja vastuullisen tilintarkastajan varahenkilönä JHTT, HTM Pentti Malinen. Muilta osin tilintarkastuksen toimeksiantosopimus ja tilintarkastustiimi säilyy entisellään. Saman tilintarkastajan toimiminen myös tytäryhtiöiden tilintarkastajana edistää näiden yhteisöjen tilintarkastuksen koordinoitua.

Valtuustokaudelle on laadittu yhteistyössä tilintarkastajan kanssa tilintarkastuksen tarkastussuunnitelma. Arvioinnista tarkastuslautakunta on laatinut erillisen suunnitelman. Tarkastuslautakunta on noudattanut toiminnassaan tilivuodelle 2014 laatimaansa työohjelmaa. Vuoden 2014 painopistealueena oli opetus- ja sivistyspalvelukeskus.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu valtuuston hyväksymään vuoden 2014 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan suullisiin ja kirjallisiin raportteihin, tilintarkastuskertomukseen, toimielinten pöytäkirjoihin, henkilöstöraporttiin sekä sisäisen valvonnan vuosiraporttiin. Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on käynyt keskustelua kaupungin johdon, kaupunginhallituksen puheenjohtajan, tytäryhtiöiden toimitusjohtajan, lukion rehtori / kansalaisopiston rehtorin, Nivan koulun rehtorin, varhaiskasva-

tuksen johtajan sekä maaseutusihteerin kanssa. Lisäksi tarkastuslautakunta on tehnyt tutustumiskäynnit jäähallin väistötiloihin, nuorisotalon ruokailutiloihin sekä uuteen Satumetsän päiväkotiin.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kymmenen tilivuoteen kohdistunutta kokousta sekä osallistunut tarkastuslautakuntien koulutuspäiville Kuopiossa. Tilintarkastaja on osallistunut neljään kokoukseen.

Opetuslautakunnan varsinaisena jäsenenä Sirpa Piippo on esteellinen arvioimaan opetuslautakunnan toimintojen toteutumista. Sivistyslautakunnan varajäsenenä Harri Keskitalo ei arvioi sivistyslautakunnan toimintojen toteutumista. Sisko Toivanen on Ylä-Savon SOTE yhtymähallituksen varajäsenenä esteellinen arvioimaan Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän toimintoja.

Tarkastuslautakunta on kehittänyt omaa työtään ottamalla vuoden 2014 alusta käyttöön arviointityön tueksi arviointilomakkeen, jonka tarkoituksena on antaa perustietoja tulosalueen toiminnasta mm. toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Kyselyllä selvitetään perustietojen lisäksi haastateltavan oma arvio siitä, miten toimintaa on ohjeistettu, miten toimintaa on käytännössä toteutettu ja kehitetty.

Tarkastuslautakunnan käyttöön hankittiin kolmen vuoden leasing-sopimuksella tablet – tietokoneet, joita hyödynnetään lautakunnan kokouksissa ja tilikauden arvioinnissa.

2. KAUPUNGIN STRATEGIA JA TAVOITTEET

Kiuruveden kaupunkistrategia 2013-2016. Strategiassa Kiuruveden visioksi on määritelty ”*Kiuruvesi on kehittyvä yläsavolainen maaseutukaupunki*”.

Kiuruveden kaupunkistrategian viisi strategia-aluetta ovat:

Kuntatalous ja konserniohjaus

Elinkeinopohja

Väestö ja asuminen

Kunnan omat palvelut ja henkilöstö

Kunta, seutu- ja maakuntayhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö

Kiuruveden kaupunki on asettanut toiminnallisiksi tavoitteiksi mm. ”Tasapainoinen väestörakenne ja muuttotappiokehityksen loiventaminen” sekä ”Pysyminen itsenäisenä kuntana”. Taloudellisena tavoitteena mm. ”Lainakanta ei ylitä koko maan keskiarvoa”.

Strategian toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että strategiassa mainittu konserniohjaus alkaa toimimaan ja tilinpäätöksessä on tehty osittainen alaskirjaus (n. 318.000 euroa) Yrityskiinteistöjen osakkeiden arvonalenemisesta johtuen.

Strategiassa tavoite – tasapainoinen väestörakenne ja muuttotappiokehityksen loiventaminen - Kaupungin väestöllinen huoltosuhde on pysynyt koko 2000-luvun noin 65:ssä. Vuonna 2013 väestöllinen huoltosuhde oli 69,4 ja tulee jatkossa edelleen heikkenemään.

Vuoden 2014 alussa Kiuruvedellä oli asukkaita 8.866 ja vuoden lopussa 8.753, joten väestö väheni kertomusvuonna 113 hengellä. Syntyneitä oli 78 ja kuolleita 137 eli nettomuutos tältä osin oli -59. Kuntien välinen nettomuutto oli -61 henkilöä.

Tarkastuslautakunta näkee vuoden 2014 tilinpäätöskirjan informaation heikkoutena sen, että toimintakertomusosa ei sisällä strategisten tavoitteiden toteutumisen kokonaisuuden arviointia.

3. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kiuruveden kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunki-konsernin näkökulmasta seuraavaan taulukkoon otettujen keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman ja taseen tunnuslukujen avulla.

TILINPÄÄTÖS 2014

	Kaupunki	Konserni
Toimintatuotot/toimintakulut %	12,3	45,8
Vuosikate/poistot %	86,8	98,2
Vuosikate/asukas €	276	544
Investointien tulorahoitus %	44,5	42,5
Kassan riittävyys, pv	35,2	38,0
Omavaraisuusaste %	48,1	34,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	55,3	61,2
Kertynyt ali/ylijäämä, €/asukas	221	-224
Lainat, €/asukas	3379	6227

Kiuruveden kaupungin vuoden 2014 tilinpäätös on nollatulot eli tilinpäätös ei osoita yli- eikä alijäämää. Kaupungin taseessa säilyy aikaisempien vuosien ylijäämä n. 1,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2014 oli 20,75 %. Vuonna 2013 tuloveroprosentti oli 19,75 %.

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat arvioidulla tavalla (yht. 54,1 milj. euroa).

Toimintatuotot toteutuivat yli muutetun talousarvion n. 0,25 milj.euroa, toteutuminen oli 103,5 %. Toimintatuotot kasvoivat n. 470.000 euroa vuoteen 2013 verrattuna eli 6,8 %.

Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion n. 460.000 eurolla. Toteutuminen oli 100,8 %. Toimintakulut kasvoivat n. 280.000 euroa vuoteen 2013 verrattuna eli 0,5 %. Kaupungin oman toiminnan toimintakulut toteutuivat alle arvion yli 0,3 milj.euroa eli pienuivat -2,9 % ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus kasvoi 3,3 % vuoteen 2013 verrattuna.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion n. 580.000 eurolla SOTE kuntayhtymän maksuosuuden ylityksestä johtuen. Palvelujen ostot kasvoivat n. 520.000 euroa vuoteen 2013 verrattuna, eli 1,4 %.

Tilikaudelta 2014 vuosikatetta kertyi n. 2,42 milj. euroa eli n. euroa 276 asukasta kohti. (v. 2013 1,02 milj. euroa ja 115 €/ asukas). Vuosikate ei riitä kattamaan 2,8 milj. euron suuruisia suunnitelmajoista, mutta kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Kertomusvuonna vuosikate oli poistoista 86,8 % (ed. vuonna 40,3 %). Kun tunnusluvun arvo on 100 % katsotaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.

Kaupungin lainakanta kohosi edellisen vuoden 27,2 milj. eurosta 29,6 milj. euroon.

Kaupungilla on sijoitusvaroja, joiden markkina-arvo oli vuoden lopussa n. 6,8 milj.euroa ja tase-arvo oli n. 5,9 milj.euroa. Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa. Sijoituksia ei käytetty (kotiutettu) kertomusvuoden aikana.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvouden talousarvioon, joita valtuusto ei ole hyväksynyt

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus oli 1,3 milj. euroa yli alkuperäisen talousarvion ja noin 0,8 milj. euroa yli muutetun talousarvion.

Muita valtuustoon nähden sitovien määrärahojen poikkeamat ovat seuraavassa taulukossa.

Menojen ylitykset ja tulojen alitukset (oma toiminta)

(euroa)	Tulon alitus	Menon ylitys	Nettoyliitys
KÄYTTÖTALOUS (euroa)			
Elinkeinojen kehittäminen			3 637
Kiinteistöt		140 390	
Vesi- ja viemärilaitos	1 401		
INVESTOINNIT (euroa)			
Maa-alueet		17 454	

Kaupunki osti Niitynlaita –tilan 42.454 euron kauppahinnalla (valt. 3.11.2014 § 50)

Kokonaisuutena arvioiden Kiuruveden taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin, lukuun ottamatta Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymän maksuosuuden kehitystä.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tähdentää, että sijoitusvarojen käytöstä investointien rahoituksessa tulisi laatia suunnitelma. Suunnitelmassa olisi hyvä määritellä mm. tuottorajat, jolloin varoja voisi kotiuttaa.

Kiuruveden kaupungin lopullinen maksuosuus SOTE -kuntayhtymän menoista oli 33,6 miljoonaa euroa. Muutos vuoteen 2013 +3,3 %, muutos vuodesta 2011 +11,4 %. Tarkastuslautakunta huomioi SOTE maksuosuuden huomattavan kasvun. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan palvelut ovat vastaavassa ajassa heikentyneet. (Kaupungin oman toiminnan kasvu vuodesta 2011 +4,2%)

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että lainamäärän kasvu hidastui.

Erittäin positiivinen asia oli se, että kaupungin omat käyttötalousmenot ovat hallinnassa ja tiukassa seurannassa. Kaupungin omat toimintakulut toteutuivat – 2,9 % edellistä vuotta pienempinä.

Nollatulokseen voi olla tyytyväinen, kun ottaa huomioon, että Kiuruveden osuus Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän menoista ylitti alkuperäisen talousarvion noin 1,3 miljoonalla eurolla ja muutetun talousarvion noin, 0,8 miljoonalla eurolla. Hyvään tulokseen vaikutti pääosin Savonia ammattikorkeakoulun yhtiöittäminen ja kaupungin oman toiminnan menojen supistaminen. Myös se, että kaupunki nosti tuloveroprosenttiaan (+1%) vuodelle 2014 vaikutti tulokseen. (+ 1 % tuotto on n. 1,0 milj.euroa).

Tarkastuslautakunta huomioi, että vuoden 2014 tulokseen on ollut vaikuttamassa merkittävä määrä luonteeltaan kertaluonteisia eriä, eivätkä ne ole vaikuttamassa vuoden 2014 jälkeen.

*Kiuruveden kaupungin poistosuunnitelma on hyväksytty valtuustossa 1996. Suunnitelman päivittämisen valtuusto hyväksyi vuoden 2011 talousarvion hyväksymisen yhteydessä 15.12.2010. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut uuden suosituksen: Yleisohje kunnan ja kuntayhtymien suunnitelman mukaisista poistoista. Kuntajaosto suosittelee poistoaikojen alarajojen käyttämistä. Uutta ohjetta on noudatettava viimeistään tilivuodesta 2013 alkaen. **Kiuruveden kaupungin poistosuunnitelmaa ei edelleenkään päivitetty.** (Tarkastuslautakunta on saanut asiasta selvityksen).*

4. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1 KAUPUNGINHALLITUS Yleishallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4	2	2	

Toteutumatta jäi:

Arkistoon kuntoon saattamisesta annetaan väliraportti kaupunginhallitukselle

- Kaupunginhallitukselle ei kertomusvuonna annettu väliraporttia*

Yleispalvelukeskuksen kaikille henkilöille laaditaan tai päivitetään tehtäväkuvat esimiesalaiseskustelun yhteydessä (kehityskeskustelu)

- Kaikille ei ole laadittu tehtäväkuva ja osa tehtäväkuvista on ollut päivittämättä useita vuosia. Näiden henkilöiden osalta ovat myös kehityskeskustelut käymättä.*

Tarkastuslautakunnan arvio:

Yleishallinnon tulosalueella esitetyt toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty esimerkillisesti. Lisäarvoa olisi antanut selvitys miksi tavoitteita ei saavutettu.

Arkiston kuntoon saattaminen on monen vuoden työ ja edellyttää selkeän kokonaissuunnitelman laatimista ja aikataulutusta. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää henkilöstön joustavaa käyttöä. Koko henkilöstön osaamista ja voimavaroja tarvitaan, yhteistyön toimivuuden merkitys korostuu.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kehityskeskusteluja tai esimies-alaiskeskusteluja käydään riittävän usein. Keskustelut tukevat oman työn hallintaa, vahvistavat tavoitteiden tuntemista sekä vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. Myös kiireen ja stressintunne pysyy hallinnassa, jos asiasta voidaan keskustella esimiehen kanssa ja samalla voidaan tehdä työnhajausta.

Kaikilla henkilöillä tulee olla tarkistetut tehtäväkuvat. Tehtäväkuva ei saa olla liian laaja, ettei ole riskiä siitä, että työntekijällä ei ole mahdollisuutta suoriutua kaikista työtehtävistään. On tärkeää, että esimiehellä on tieto siitä, mitä kukin henkilö tekee.

Kiuruveden kaupungin voimassa olevat palvelukeskusten johtosäännöt ovat alun perin laadittu ja hyväksytty v. 1992. Hallintosääntö on alun perin laadittu ja hyväksytty v. 1995. Tämän jälkeen johtosääntöjä on muutettu monta kertaa organisaatio- ja lakimuutosten ym. muutostarpeiden vuoksi. Yksittäisten muutosten johdosta johtosäännöistä on muodostunut osin sekavia, puutteellisia ja ristiriitaisia keskenään.

Kiuruveden kaupungin johtosääntöuudistus tulee toteuttaa mahdollisimman pian. Uudistuksessa on huomioitava kuntalain ym. lakimuutokset sekä kaupungin organisaatio- ym. muutokset. Johtosääntöjen tulee olla selkeät ja yhtenäiset.

Ruokahuolto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
5	5		

Valtuusto muutti 2.6.2014 § 26 toimintasuunnitelmaan 2014 kirjattua tavoitetta lukion keskuskeittiön tuotannon keskittämistä terveyskeskuksen keittiöön siten, että tuotannon keskittäminen siirretään vuodella eteenpäin.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteen siirtäminen vuodella eteenpäin on ollut järkevää. Tuotannon keskittäminen tulee saattaa loppuun. Siirtämiselle ei ole enää perusteita.

Tarkastuslautakunta arvostaa, että valtuusto on edistänyt ja tukenut lähiruuan käyttöä ottamalla yhdeksi kaupunkistrategian toimenpiteeksi turvata lähi- ja luomuruuan käyttö, joka tukee paikallista elintarvikejalostusta.

Kaupungin elintarvikehankinnoista 22,4 % on lähiruoka- ja 4,9 % luomutuotteita.

Lähi- ja luomuruuan tunnuslukuja heikentävästi ovat vaikuttaneet joidenkin aikaisemmin käytössä olleiden tuotteiden jääminen pois toimittajien valikoimista sekä hinnanmuutokset.

Terveyskeskuksen keittiön remontti saatiin valmiiksi ja tuotanto on siirretty sinne takaisin maaliskuussa 2014 (lukuun ottamatta lukion tuotantoa). Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa on sovittu Virranrannan keittiön sulkemisesta sen vähäisen käytön vuoksi.

Elinkeinojen kehittäminen

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
6	4	1	1

Toteutumatta jäivät:

Metsä- ja energiateollisuuden työpaikkojen määrän kasvu

- *Määrä on sama kuin edellisellä tarkastelukaudella*

Osittain toteutui:

Valokuituverkon rakentaminen kaupungin eteläisille alueille

Rakentamatta on alkuperäisestä suunnitelmasta n. 140 km, joka tulee rakennettavaksi tulevana kesänä.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tähdentää, että kuituverkon rakentaminen tulee tehdä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Hanke ylläpitää elinvoimaa haja-asutusalueella.

Vuoden 2014 aikana Kiuruvedelle perustettiin 27 yritystä (ed. vuonna 24). Uusien yritysten myötä syntyneiden työpaikkojen määrä on 30-40 (nettolisäysarvio). Yrityksiä lakkasi kertomusvuonna 27 (ed. vuonna 27). **Strategian tavoitteena on saada vuosittain 35 uutta yritystä.**

Ylä-Savon Kehitys Oy:n toiminta päättyi. Kaupunki on ostanut Ylä-Savon Kehitys Oy:ltä yritysneuvontapalveluja sekä osallistunut yhteisiin hankkeisiin Ylä-Savon kuntien kanssa. Vuoden 2015 alusta huhtikuun loppuun kaupunki ostaa yritysneuvontapalveluja Omni Yrityspalvelut Oy:ltä määräaikaisen sopimuksen mukaisesti.

HerbaCentria II –hanke päättyi. Savon Eläinsairaala Oy:n toiminta käynnistyi Hingunniemessä joulukuussa.

Maaseutuhallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta arvostaa Kiuruveden vahvaa maa- ja metsätaloutta. Maa- ja metsätaloudella on tärkeä työllistävä vaikutus.

Kiuruvesi, Keitele ja Pielavesi muodostavat Luoteis-Savon maaseutupalvelut yhteistoiminta-alueen, jonka järjestämisvastuu on Kiuruveden kaupungilla. V. 2014 tukea hakeneita tiloja alueella on 718 (v. 2013 / 723)

V. 2014 Kiuruvedelle maksettiin maataloustukea n. 23 milj.€ (ed. vuonna runsaat 22 milj.€). Tukea hakeneita tiloja Kiuruvedellä oli 433 (ed. vuonna 435). Sähköisesti tukihakemuksen jätti n. 70 %. Kiuruvesi on Suomen toiseksi suurin maidontuottaja. Maitotiloja oli 158 ja maitoa tuotettiin n. 53 milj. litraa. Naudanlihaa tuotettiin n. 3,5 milj. kiloa.

Kaupungin myöntämää tukea vuosilomaoikeutettujen maaseutuyrittäjien maksulliseen lomistustoimintaan käytettiin 29.099 € (määräraha v. 2014 oli 50.000 €). Tukea käytti 219 yrittäjää.

Työllisyyden hoitaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
1			1

(Tavoite sisältää neljä erillistä tavoitetta)

Toteutumatta jäi:

Alennetaan työttömyysastetta tukityöllistämällä pitkäaikais- ja nuorisotyöttömiä.

Työttömyys lisääntyi vuonna 2014. Työttömiä oli 16,0 % työvoimasta eli yhteensä 593 ja heistä alle 25 -vuotiaita 86. (Ed. vuoden lopussa työttömiä oli 15,5 %.)

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kiuruvesi maksoi v. 2014 Kelan työmarkkinatuen kuntaosuutta 423.139 euroa (v. 2013: 356.441 euroa). Tarkastuslautakunta huomioi, että työmarkkinatuen kuntaosuus suurenee vuosi vuodelta. Kaupungin omien hallintokuntien nykyistä suurempi halukkuus velvoitetyöllistettävien työllistämiseen olisi yksi keino tilanteen parantamiseen.

Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto

Tarkastuslautakunnan arvio:

Ylä-Savon Soten toimintakulut ovat kasvaneet huomattavasti parin viimeisen vuoden aikana verrattuna kaupungin omaan toimintaan. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sovituista mak-suosuuksista pidetään kiinni.

4.2 OPETUSLAUTAKUNTA

Varhaiskasvatuksen vastuualue

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
6	5		1

Osittain toteutui:

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman tarkistaminen ja toiminnan siirtyminen Puistolan kiinteistöön.

Puistolan kiinteistössä olleiden sisäilmaongelmien vuoksi on selvitetty vaihtoehtoisia tiloja päiväkodin toiminnalle.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että Kiuruvedellä perhepäivähoito on säilynyt edelleen hyvänä vaihtoehtona hoitopaikkojen järjestämisessä. Olisi hyvä miettiä, miten perhepäivähoitoa voisi kehittää houkuttelevammaksi; palkkaus paremmaksi, kohtuullinen korvaus oman kodin käytöstä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että uusi Satumetsän päiväkoti on hyvä ja toimiva.

Satumetsän päivähoitotoiminta aloitettiin uusissa tiloissa 4.8.2014. Päiväkodin rakentamiskustannukset olivat 2,5 milj. euroa. Kaupunki sai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtionavustusta 380.000 euroa.

Rytlyn koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta lakkautettiin joulukuussa 2014 oppilaiden vähyden vuoksi. Lahnajoen ryhmäperhepäiväkodin toiminta lakkautettiin syksyllä lasten vähyden vuoksi.

Peruskoulutus vastuualue

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
6	6		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että opetusta ja muuta toimintaa on pystytty järjestämään väistötiloista huolimatta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että koulujen tilat ovat riittävät, terveet ja turvalliset. Pysyviin opetustiloihin tulisi päästä siirtymään mahdollisimman nopeasti.

Väestön väheneminen on vaikuttanut oppilasmäärään siten, että oppilaita oli peruskoulussa keskimäärin 948 (ed. vuonna 970).

Lukiokoulutus vastuualue

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4	4		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lukio säilyy jatkossakin Kiuruvedellä ja toimii hyvin.

Lukion oppilasmäärä on edelleen pudonnut. Oppilasmäärä vähentyi edellisvuodesta 13 oppilaalla (155 oppilasta v. 2014).

Lukion rehtorin tehtäviin yhdistettiin kansalaisopiston rehtorin tehtäviä.

4.3

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyspalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4	2	1	1

Osittain toteutui:

Kulttuuritoimessa tavoitteena on museon ja kulttuuritalon kävijämäärän hienoinen lisääminen ja markkinoinnin kehittäminen

- Museokäynnit vähenivät ed. vuodesta 69

Toteutumatta jäi:

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut pyritään saamaan mukaan perusopetuksen uuteen opetussuunnitelmaan. Tämä toteutuu vuoden 2015 alusta.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että naisten osuus kansalaisopiston opiskelijoista on huomattavasti suurempi kuin miesten. Tulisi miettiä, miten toimintaan saadaan enemmän miehiä mukaan ja miten heitä aktivoidaan toivomaan mieleisiään kursseja.

Vapaa-aikapalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
5	4	1	

Toteutumatta jäi:

Selvitetään nuorten työpajan auto- ja metallipajan työvalmentajan toimen vakinaistaminen.

- Toimen vakinaistamiseen ei ole vielä ryhdytty.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta huomioi, että pienellä henkilöstöllä on saatu paljon hyviä asioita aikaan.

Estämällä nuorten syrjäytymistä lisätään nuorten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa ja varmistetaan, että saatavilla on osaavaa työvoimaa myös tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että Etsivä nuorisotyö sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta 60.000 euroa.

12-väyläinen frisbeegolf-rata otettiin käyttöön kesäkuun alussa. Uimahallin kävijämäärä nousi edelleen, miltei 4000 edellisestä vuodesta.

Puutyöpajan toiminta siirrettiin lukiolle. Päivisin tiloja käyttää nuorten työpaja ja iltaisin sekä viikonloppuisin tilat ovat kansalaisopiston käytössä. Toiminnan yhdistyminen tuo säästöä ja mahdollistaa tehokkaamman tilojen käytön sekä yhteiset laitehankinnat jatkossa.

4.4

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Hallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	2	1	

Toteutumatta jäi:

Tuetaan henkilöstöresursseja käyttämällä sesonkiluonteisesti tilapäisiä opiskelijoita tai työharjoittelijoita.

- Tavoite korvattiin vakinaiseen henkilöstöön kohdistuvilla ylityömääräyksillä.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Henkilöstön työmäärän ja työssä jaksamisen tulee olla tasapainossa. Ottaen huomioon kaupungin työntekijöiden henkilöstörakenteen olisi suositeltavaa, että kesätyöntekijöitä käytetään enemmän. Ns. hiljaisen tiedon siirtyminen on tärkeää.

Rakennusvalvonta

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Lautakunta pitää rakennusvalvonnan yhteistyön lisäämistä ympäristökuntien kanssa erittäin positiivisena asiana.

v. 2014 rakennuslupia myönnettiin 72 kpl; (asuinrakennukset 2, asuinrakennuksen muutos/ laajennustyöt 11, konehalli/varasto/korjaamo 20, loma-asunnot 3, loma-asunnon muutostyöt 3, sauna 11, karjarakennus 3, karjarakennuksen muutostyöt 4, talousrakennuksen muutostyöt 1, hevostalli 1, muut 13). Vuonna 2013 rakennuslupia myönnettiin 85 kpl.

Jätevesijärjestelmän parantamiseen tai uuden rakentamiseen myönnettiin kahdeksan toimenpidelupaa ja käsiteltiin kuusi rakentamisilmoitusta. (ed. vuonna 7).

Rakennusvalvontajaosto kokoontui kolme kertaa.

Tiet ja alueet

Yhdyskuntasuunnittelun sekä Liikenneväylät ja alueet vastuualueet

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4	2		2

Osittain toteutui:

Sulkavanjärven rantaosayleiskaava saa lainvoiman. Rytkyn rantaosayleiskaava etenee hyväksymisvaiheeseen ja Kalliojärven-Hautajärven rantaosayleiskaava mitoitusvaiheeseen. Käynnistetään Haapakummun osayleiskaava. Korkeakankaan asemakaavan muutos valmistuu.

- Sulkavanjärven rantaosayleiskaava ei saanut lainvoimaa. Luonnosvaiheessa oleva Rytkyn rantaosayleiskaavatyö on edelleen keskeytettyä kaavan mitoitusperusteiden tarkistamiseksi Sulkavanjärven mitoitusta vastaaviksi. Mitoituksen keskeneräisyyden vuoksi myöskään käynnistysvaiheessa oleva Kalliojärven-Hautajärven rantaosayleiskaavatyö ei edennyt. Kaavoitusresurssit käytettiin uuden Sulkavanjärven rantaosayleiskaavan laatimiseen ja mitoitusvertailuihin, jolloin Haapakummun osayleiskaavan käynnistäminen ei ollut mahdollista. Korkeakankaan asemakaavan muutos eteni luonnosvaiheeseen.

Jatketaan katuvalaisimien uusimista vähemmän energiaa kuluttaviin malleihin asuntokaduilla ja kevyen liikenteen väylillä. Ylivanhaa valaistusta uusitaan yhdessä sähkön jakeluverkon maakaapeloinnin kanssa sekä selvitetään valaistuksen ajoittaista vähentämistä ja muita energiaa säästäviä sääntömahdollisuuksia.

- Katuvalaistuksen muutostöissä otettiin aikalisä. Päädyttiin ratkaisuun, jossa päivitetään vuonna 2009 laadittu yleissuunnitelma ja haetaan näin kokonaistaloudellisesti edullisin ratkaisu.
- Katuvalaistuksen uusimisen ajoitus. Rakennustyöt on tarkoitus aloittaa kesällä 2015.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tienvarsien raivaus näkemäalueilla on tehty hyvin.

Tulosalueen tehtävänä on huolehtia kaupungin rakennetun ja luonnonympäristön kehittämisestä ja kunnossapidosta siten, että se tarjoaa toimivan, turvallisen ja viihtyisän elin- ja asuinympäristön sekä

tasapuoliset liikkumisolosuhteet koko kunnan alueelle.

Haja-asutusalueen tieverkon kunto on huolenaihe. Perustuotanto, metsätalous ja yhä kasvava kuljetuskalusto edellyttävät toimivaa tieverkkoa ympäri vuoden.

Yksityisteiden kunnossapidon avustamisessa tavoitteena oli 70 %:n avustus läpiajoteille ja 60 %:n muille teille. Laskennallinen avustusprosentti v. 2014 oli läpiajoteilla 53 % (v. 2012 53,15 %) ja muilla teillä 46 % (v. 2013 45,9).

Kiinteistöt

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	2		1

Osittain toteutui:

Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjästä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Tyhjät kiinteistöt myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan.

- Tyhjiä ja käyttämättömiä tiloja on Lassi-Pekassa, Bössilässä, Puistolän päiväkodissa, Yhtylän päiväkodissa, Vanhassa Säästöpankkirakennuksessa ja rautatieaseman makasiinissa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta huomioi, että Pankinmäen myyntiä on käsitelty kaupunginhallituksessa 7.10.2013. Tuolloin asia on jätetty pöydälle, jonka jälkeen asia ei ole ollut enää käsittelyssä. Pöydälle jätetty asia tulee käsitellä seuraavassa kokouksessa.

Kaupungille tulee lisäkustannuksia tyhjillään olevista rakennuksista.

Henkilöstöresurssit tulisi ottaa huomioon, kun kaupungille tulee lisävelvoitteita kaupungille siirtyvien kiinteistöjen osalta (Leivonen).

Kaupungin strategian mukaisesti tyhjästä kiinteistöistä luovutaan. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa tarkkaan huolehditaan siitä, että huonokuntoiset kiinteistöt myydään tai puretaan. Kiinteistöissä, jotka jäävät kaupungille tulee kunnossapidon olla aktiivista.

Suunnittelijoiden valintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Suunnittelijoilla tulee olla kyllin hyvät tiedot ja resurssit alansa suunnittelusta.

Korjauskohteiden ylläpitävyys tuo epävarmuutta talousarvion toteutumiseen.

Kiinteistöt –vastuualueen toimintatulot ylittyivät n. 150.000 euroa ja toimintamenot n. 140.000 euroa. Rakennusten käyttöaste on 96 %. Entinen lähteen päiväkotit purettiin marraskuussa 2014.

Energiasäästöhanke A-vaihe (Esco-hanke) valmistui 30.12.2014. B-vaiheesta valmistui uusi hankesuunnitelma. B-vaihe toteutetaan vuoden 2015 aikana.

Talousarviomäärärahojen puitteissa kiinteistöjen vaatimista ylläpito-, huolto- ja kunnostustoimenpiteistä voitiin toteuttaa vain kaikkein kiireisimmät ja välttämättömimmät.

Vesi- ja viemärilaitos

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	1	1	1

Toteutumatta jäivät:

Jätevesiviemäreitä saneerataan noudattaen pääsääntöisesti vuotovesiselvityksen 5.8.2005 toimenpideohjelmaa (valtuusto 3.10.2005).

- Toimenpideohjelma ei ole toteutunut alkuperäisen aikataulun mukaisesti viidessä vuodessa.

Osittain toteutui:

Saneeraustoimia suoritetaan katujen perusparannushankkeisiin sovittaen käytettävissä olevan määrärahan puitteissa muun muassa osa-alueilla L (Tukkitie), O (Lystimetsä), H (Yhtylän vanha kaava-alue) sekä P (Harrinpolku).

- Talousarvioon varattu 150.000 euroa määräraha ei riittänyt saneeraustöiden tekemiseen Yhtylän vanhalla kaava-alueella.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Jätevesiviemäri- ja hulevesisaneerausta tulisi kiirehtiä ottaen huomioon verkoston korjausvelka ja toimenpideohjelma. Olisiko mahdollista pyytää urakkatarjouksia sekä tehdä vertailulaskelmat urakoitsijan tekemän työn ja kaupungin oman työn välillä.

Arvioidut liittymismaksutulot toteutuivat vain. n. 50 prosenttisesti.

5. INVESTOINNIT

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat kertomusvuonna 5,87 milj. euroa (ed. vuosi 7,44 milj. euroa).

Merkittävin kaupungin investoinneista oli Satumetsän päiväkodin valmistuminen ja terveyskeskuksen keittiön saneeraus keskuskeittiöksi. Jätevedenpuhdistamon mittava peruskorjaus, kustannusarvio 1,1 milj.€ käynnistyi elokuussa 2014. Investoinnit nostivat kaupungin kokonaislainamäärät 29,6 miljoonaan euroon (2013 27,3 milj.€).

Tulorahoituksella (vuosikate) pystyttiin kattamaan investoinneista 44,5 % (ed. vuonna 15 %).

Investointiosan valtuuston hyväksyttömät määräraharahaylitykset:

Maa-alueet (maan hankinta) 17.454 €

Vuonna 2014 sijoitusvaroja ei käytetty investointien rahoittamiseen kuten ed. vuonna (0,6 milj.€).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Vuoden 2014 investoinnit olivat mittavat. Tarkastuslautakunta pitää investointikohteita tärkeinä.

v. 2014 kaupungin velkaantumisen vauhti hidastui. Investointimenoissa tulee huomioida: Kaupunki lyhentää lainoja vuosittain n. 3 milj.€. Mikäli velkaantuminen halutaan pysäyttää, investointimenot saavat olla jatkossa enintään 3 milj.€/vuosi. Jos lainamäärää halutaan pienentää, investointimenoja tulee jatkossa olla vähemmän kuin lainojen lyhennykset.

Jatkossa kaupungin investointitahdin tulisi olla vuosikatteen mukainen.

6.

KUNTAKONSERNI

Kaupungin konsernirakenteeseen kuuluvat

Tytäryhteisöt:

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

As Oy Kiuruveden Ruotu

Kiurunportti Oy

Kuntayhtymät:

Itä-Suomen päihdehuollon ky

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky

Pohjois-Savon liitto ky

Savon koulutuskuntayhtymä

Savonia ammattikorkeakoulun ky

Vaalijalan ky

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymä

Virranniemi-säätiö

Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt:

Ylä-Savon ICT-palvelut Oy

Ylä-Savon Jätehuolto Oy

Ylä-Savon Vesi Oy

Ylä-Savon Kehitys Oy

Ylä-Savon Pääomarahasto Oy

Savon Eläinsairaala Oy

Savon Kuitu Oy

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	2	1	

Toteutumatta jäi:

Laaditaan konkreettinen, nykyajan tarpeisiin vastaava toimenpidesuunnitelma, jonka noudattamisen tavoitteena on lisätä entisestään asuntojen käyttöastetta.

- Varsinaista toimenpidesuunnitelmaa ei ole laadittu. Toimenpidesuunnitelmana on ollut kiinteistöjen taloudellinen hoito.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että Kiuruvedellä on kilpailukykyiset vuokrat muihin Ylä-Savon kuntiin verrattuna.

Tarkastuslautakunta tähdentää, että toimenpidesuunnitelma on tarpeellinen mm. riskienkartoituksen vuoksi.

Elokuun lopussa valmistui 12 huoneistoa käsittävä Asematie 8-niminen kerrostalo. Rakennuskustannukset olivat 2,4 milj.€. Yhtylänluhdin peruskorjaustyöt kilpailutettiin. Työt valmistuvat vuoden 2015 elokuun loppuun mennessä. Vuokria korotettiin 0,10 – 0,19 euroa/m²/kk. Yhtiöjärjestys päivitettiin ja hyväksytettiin patentti- ja rekisterihallituksessa.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
2	1	1	

Toteutumatta jäi:

Vuokrasaatavien määrä pienenee vuoteen 2013 verrattuna..

- Tavoitteesta huolimatta vuokrasaatavat kasvoivat 42.000 euroa (327.000 €). Vuokrasaatavat olivat vuonna 2013 n. 285.000 euroa ja vuonna 2012 208.000 euroa

Tarkastuslautakunnan arvio:

Positiivisena asiana on pidettävä sitä, että Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tilikauden tulos oli voitollinen 68.480 euroa. Tulos on kuitenkin muodostunut kirjanpiloteknisesti (poisto-ohjelman muutos; vaikutus yli 200.000 euroa). Yhtiön varsinainen toiminta on ollut tappiollista. Tarkastuslautakunta tähdentää, että jatkossa yhtiön tulee keskittyä tuloksen parantamiseen ja sen toiminta tulee saattaa kannattavaksi.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vuokrasaatavat ovat kasvaneet vuosi vuodelta. Vuokrasaatava on kolmen kuukauden vuokran suuruinen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yhtiö tehostaa vuokrasaatavien perintää. Saatavat, joita ei saada takaisin tulisi alaskirjata.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaupungin sijoituksen arvonalentuminen on noteerattu ja tilinpäätöksessä on tehty n. 318.000 euron alaskirjaus Yrityskiinteistöjen osakkaiden arvonalenemisesta johtuen (sijoituksen arvo ja yhtiön pääoman ero lähes 2 milj.€).

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan suosituksista huolimatta tilikauden 2014 investointiosassa on 400.000 euroa pääomasijoitusta Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:lle. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan avustus menee käyttömenojen maksuun.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talouden tasapainotusohjelma tehdään ja sen tulee sisältää konkreettisia toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta huomioi, ettei yhtiön toimitusjohtajalla edelleenkään ole varahenkilöä (henkilö-riski).

Kaupunki maksoi yhtiölle avustusta 474.770 euroa (sisältää Leivosen ja Metallihallin vuokrat yhteensä 125.000 euroa). Vuokria korotettiin 0,18 euroa/m²/kk + alv.

Leivosen kiinteistön isännöinti siirtyi vuoden 2015 alussa kaupungin hoidettavaksi. Yrityskiinteistöjen yhtiöjärjestys päivitettiin tilintarkastajien ohjeiden mukaisesti ja hyväksyttiin patenti- ja rekisterihallituksessa. Yhtiökokous hyväksyi uuden poisto-ohjelman.

Konsernin lainakanta kasvoi 4,8 milj.euroa edellisvuodesta. **Lainakanta oli vuoden 2014 lopussa 54,51 milj. euroa eli 6.227 euroa/asukas.**

Kuntakonsernin lainakanta

2011	2012	2013	2014
38,92 M€	42,67 M€	49,69 M€	54,51 M€
4294/as	4747/as	5604/as	6227/as

7.

HENKILÖSTÖRAPORTTI

Henkilöstöraportti vuodelta 2014 käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 25.5.2015.

Henkilöstön määrä v. 2014 oli 346 (ed. vuonna 367). Tästä vakinaisessa virka- tai työsuhteessa oli 300 henkilöä ja määräaikaisessa 46 henkilöä. (ei sis. työllistettyjä).

Henkilöstön sairauspoissaoloja oli v. 2014 aikana 9,9 päivää henkilöä kohti (edell. vuonna 10,8 pv). Henkilöstön keski-ikä oli v. 2014 lopussa n. 47,6 vuotta. Vuoden 2014 aikana eläkkeelle siirtyi 11 henkilöä.

Vuoden 2014 henkilöstökulut olivat yhteensä noin 16,7 milj. euroa, josta palkkojen ja palkkioiden osuus oli noin 11,7 milj. euroa ja henkilösivukulujen osuus oli noin 5,0 milj. euroa. Henkilöstökulut alittivat talousarvion n. 180.000 eurolla. Henkilöstökulut pienenevät n. 420.000 euroa vuoteen 2013 verrattuna eli 2,5 %.

Kertomusvuonna henkilöstöjaoston ja yhteistoimintaelimien kokouksia pidettiin kolme.

Kaupungin henkilöstö osallistui valtakunnalliseen HYMIS-liikuntakampanjaan.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että henkilöstön sairauspoissaolot sekä henkilöstökulut vähentyivät.

*Kaupungilta on eläköitynyt ja lähitulevaisuudessa eläköitymässä useita avainhenkilöitä, joilla on runsaasti dokumentoimatonta ns. hiljaista tietoa omalta toimialtaan ja **joiden poissaolo tuntuu***

välittömästi muun henkilöstön lisääntyneenä kuormituksena. Tarkastuslautakunta tähdentää, että asioiden dokumentointi vähentää avainhenkilöiden menetyksestä aiheutuvaa riskiä. Samalla tulee huolehtia siitä, että myös uusia, nuoria osajia rekrytoidaan ajoissa.

8. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIHAVAINNOILLE TEHDYT TOIMENPITEET

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä arviointikertomuksen jälkiseurantaa. Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa.

Vuoden 2013 tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen mukaan kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat antavat selvityksen syyskuun 2014 loppuun mennessä arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Tarkastuslautakunta käsittelee kaupunginhallituksen antaman selvityksen kokouksessaan 21.10.2014 ja pyydetyn lisäselvityksen 16.12.2014.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kaupunginhallituksen antamassa vastineessa ei ole aina vastattu kysymyksen sisältöön. Osa tehdyistä toimenpiteistä jäi epäselviksi ja tarkastuslautakunta joutui pyytämään lisäselvityksiä.

Erästä vuoden 2013 arviointikertomukseen saadusta vastineesta saa kuvan, että talousarviot olisivat joiltain osin olleet epärealistisia. Valtuustolla ei pitäisi hyväksyttäväksi jo lähtökohdiltaan epärealistisia talousarvioita, vaan sillä on oikeus odottaa ja edellyttää kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksen olevan realistinen.

*Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että nyt luotua käytäntöä jatketaan, että kaupunginhallitus huolehtii, että hallintokunnat ja myös tytäryhtiöt antavat selvityksen **syyskuun loppuun mennessä** arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä.*

9. SISÄINEN VALVONTA

Kuntalakiin (325/2012) 15.6.2012 lisätyt säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta tulivat voimaan vuoden 2014 alusta lukien. Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (KL 13 §). Lisäksi hallintosääntöön tulee ottaa tarpeelliset määräykset lähinnä asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta. Kuntalain säännöksiin tavoitteena on terävöittää kuntien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja siitä raportointia. Tästä syystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Tilintarkastajien on tarkastettava onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. (KL 69 §, 73 §).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin sisäinen valvonta on kattavaa ja järjestelmällistä.

Useissa kaupungeissa ja kunnissa on sisäinen valvonta ja riskienhallinta sisällytetty osaksi hallintosääntöä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Kiuruveden kaupungin hallintosääntöuudistus toteutetaan mahdollisimman pian.

10. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Edelleen tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tavoitteiden sekä sisällön että mitattavuuden puutteisiin. Myös tavoitteiden toteutumista koskevat mittarit puuttuivat. Tavoitteiden toteutumisen arviointia helpottaa, jos tavoitteet ja mittarit ovat riittävän yksiselitteisiä, jottei niiden sisältöä tarvitse arvailla. Eräiltä osin tavoitteiden toteutumista on toimintakertomuksessa selostettu varsin monisanaisesti, mutta tästä huolimatta lukijalle jää epäselväksi, onko tavoite toteutunut vaiko ei.

Toimintakertomuksessa tulisi jokaisen tavoitteen kohdalla olla selkeänä vastaus siihen, onko tavoite toteutunut vai ei. Lisäksi toimintakertomuksessa olisi nykyistä selvemmin esitettävä perusteet, miksi tavoitetta ei ole saavutettu ja miten tavoite voidaan saavuttaa. Tavoitteita on edelleen liian paljon (60). Sopiva tavoitemäärä max 3 / tulosalue.

Tarkastuslautakunta on erittäin tyytyväinen kaupungin liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja muihin vapaa-ajan palveluihin. Näillä palveluilla on suuri merkitys ennaltaehkäisevänä toimintana asukkaiden hyvinvointiin ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.

Väestökato aiheuttaa merkittäviä haasteita kaupungin toiminnalle. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on 26,4 % (koko maa 19,9 %). Edistämällä työpaikkojen syntymistä voidaan muuttoliikkeeseen vaikuttaa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin lähipalvelut säilyvät. Ne ovat osa kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimatekijöitä uudelle yritystoiminnalle ja kaupunkiin muuttaville.

Kaupungin saamat valtionosuudet ovat suuremmat kuin verotulot. Valtionosuudet ovat n. 49 % kaikista käyttötuloista. Valtionosuuksien leikkaukset heikentävät välittömästi kaupungin rahoituspohjaa.

Kaupungin lainamäärä kasvaa edelleen. Lainamäärä suhteessa asukaslukuun ei saisi enää nousta.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kaupungin hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä menneenä vuotena 2014.

KIURUVEDEN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA 8.6.2015

Sirpa Piippo
puheenjohtaja

Sisko Toivanen
varapuheenjohtaja

Rauno Autio
jäsen

Irja Jokitalo
jäsen

Harri Keskitalo
jäsen